

کارکرد فرهنگی هجرت امام رضا(ع) به ایران و تأثیر آن در گسترش تشیع

محمد تقی سازندگی

دکترای تخصصی تاریخ و تمدن اسلامی^۱

چکیده

هجرت امام رضا(ع) از مدینه به مرو، فرازی مهم در تاریخ اسلام است؛ این هجرت توانست از جهاتی، زمینه‌ی رشد و بالندگی هرچه بیشتر فرهنگ و علوم اسلامی و نیز فراهم شدن موجبات رشد و گسترش تشیع در خراسان باشد، بدین رو این هجرت در میان شیعیان از جایگاه خاصی برخوردار بوده است و تأثیرهای زیادی بر نگرش‌های فرهنگی و اجتماعی ایرانیان داشته است. حضرت رضا(ع) در مدینه و مرو از شیوه‌های گوناگونی جهت شناساندن، تقویت، تعمیق و گسترش مکتب تشیع بهره برد.

در این تحقیق به دنبال بررسی این سؤال هستیم که هجرت امام رضا(ع) تا چه حدی بر تحولات فرهنگی منطقه تأثیرگذار بوده و چه آثاری بر نگرش ایرانیان در گرایش به مکتب تشیع برجای گذاشته است؟ روش تحقیق به شیوه‌ی توصیفی و تحلیلی و منابع آن به صورت مطالعه‌ی کتابخانه‌ای صورت گرفته و سعی شده با بررسی کتاب‌ها و مقاله‌ها به کارکرد فرهنگی هجرت حضرت رضا(ع) به ایران دست یابیم. هدف از پژوهش این است که پس از بررسی تحولات فرهنگی بعد از هجرت، بتوانیم درک صحیحی از پیامدها و تأثیرات حضور امام رضا(ع) در ایران دست یابیم.

کلمات کلیدی

امام رضا(ع)، هجرت، ایران، مرو، فرهنگ، تحولات، نگرش، تشیع.

۱. مقدمه

هجرت حضرت رضا(ع) به ایران یکی از فرازهای مهم و حساس تاریخ اسلام و به ویژه تاریخ تشیع به شمار می‌رود که در تمامی ابعاد فرهنگی، اجتماعی و سیاسی تأثیرگذار بوده است. در حقیقت تأثیر فزاینده‌ای که این حضور در گرایش‌ها و نگرش‌های فرهنگی، اجتماعی و سیاسی ایرانیان داشته است، این دوران را به فصل مهمی در تاریخ این کشور مبدل ساخته که تا به امروز نیز آثار حضور با برکت ایشان قابل مشاهده است.

۱. Mt.sazandegi92@gmail.com.